

Bildande av naturreservatet Storsanden i Luleå kommun

Beslut

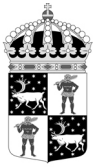
Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808), MB, beslutar länsstyrelsen att det område som utmärkts på bifogad karta, Bilaga 1, ska utgöra naturreservatet Storsanden. Den slutliga inmätningen av området kan innebära mindre justeringar av reservatets avgränsning och areal.

Eftersom särskilda skäl föreligger enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. kommer skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård att fastställas efter att beslutet är fattat.

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

Syfte

Syftet med reservatet är att bevara ett skärgårdsområde med dess opåverkade karaktär, naturliga processer och biologiska mångfald. Skogar, stränder, havsbottnar och andra naturtyper, liksom landformer och jordarter ska få utvecklas naturligt. Syftet är även att motverka fragmentering av området och att de delar av reservatet som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd. Inom ramen för ovanstående är reservatets syfte även att ge möjlighet till naturupplevelser och friluftsliv.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploateringar och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras.
- Området lämnas för fri utveckling.
- Främmande arter som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen i reservatet tas bort, i de fall det är möjligt.
- Naturliga störningar som till exempel översvämningar och stormfällningar tillåts ha ett naturligt förlopp. Bränder kan dock släckas vid behov.
- Fällning av träd undviks vid alla typer av åtgärder, förutom vid avveckling av främmande trädslag.
- Alla åtgärder i reservatet planeras så att körskador och annan påverkan på markskiktet undviks.
- Eventuella bryggor eller andra angöringsplatser utformas så att störningar i vattenströmmar samt strand- eller vattenmiljöer minimeras.
- Besökare informeras om reservatets naturvärden.

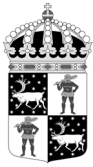
Skälen för länsstyrelsens beslut

Skälen för bildandet av reservatet samt dess prioriterade bevarandevärden är den brandpåverkade gamla skogen med stor biologisk mångfald och hög grad av naturlighet samt områdets höga friluftslivsvärden.

Skogsavverkning, muddring eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden förstörs.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Storsanden
Kommun:	Luleå
Lägesbeskrivning:	21 km O om centrala Luleå
Area:	ca 76 ha
Berörda fastigheter:	Luleå Långön 1:5, Norrbotten.
Renskötselrätt:	Gällivare sameby
Förvaltare:	Länsstyrelsen

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller enligt lag är det förbjudet att:

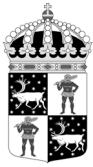
1. Bedriva skogsbruk, fälla eller på annat sätt skada levande träd och buskar. Skada eller flytta liggande eller stående döda träd och buskar.
2. På annat sätt än vad som anges under punkt 1 skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, t ex genom att borra, spränga, anordna upplag, gräva, dikesrensa, schakta eller dumpa.
3. Uppföra eller utöka byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk, med undantag för älg torn enligt A 12.
4. Anlägga väg eller led.
5. Anlägga ledning i luft, mark eller vatten.
6. bedriva vattenverksamhet, t ex genom vattenreglering, muddring eller avledande av vatten.
7. Plantera in växt-, djur-, eller svampart.
8. Släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, biologiska eller kemiska bekämpningsmedel, vådliga ämnen, kalk, växtnärsämnen eller andra främmande ämnen som kan skada naturen.
9. Framföra motordrivna fordon inom reservatets landområden.
10. Sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller andra markeringar i naturen.

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

11. Förändra befintlig byggnad eller anläggning.
12. Uppföra älg torn.

Undantag från reservatsföreskrifterna i punkt A:

1. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § MB i detta beslut.
2. Ovanstående föreskrifter ska inte heller utgöra hinder för underhåll av befintliga byggnader, enslinjer, sjömärken eller andra anläggningar. Innan större underhållsåtgärder, exempelvis trädsäkning, ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap 6§ MB.
3. Inom reservatet finns ett privat fritidshus med tillhörande område som hävdas som tomt (Bilaga 3). Inom detta område är det utan hinder av föreskrifterna tillåtet att genomföra röjning av slyskog. Inom detta område är det även tillåtet ta reda på fallna träd samt träd som riskerar att falla. Avverkning av grövre träd (diameter över 10 cm i brösthöjd) ska dock ske i samråd med reservatsförvaltaren. Inom områdena ska föreskrifterna inte heller utgöra hinder för mindre markanläggningar

- som t ex spänger, eldstäder, jordkällare och rabatter. Observera att ovanstående åtgärder kan kräva markägarens tillstånd.
4. Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för att bedriva renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller terrängkörning i samband med bedrivande av renskötsel enligt terrängkörningsförordningen (1978:594). Före anordnandet av fasta anläggningar ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd.
 5. Vid uttransport av fälld älg eller björn får terrängskoter, t ex fyrhjuling, användas. Särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark, vegetation och vattenmiljöer.
 6. Snöskoteråkning på väl snötäckt mark är tillåtet:
 - a) för statliga och kommunala tjänstemän i tjänsteärende.
 - b) vid körning längs skoterled som markerats enligt svensk standard.
 - c) vid körning till fritids- eller permanenta bostäder. Närmaste väg mellan strand och stugplats ska användas.
 - d) för körning till strandområde i samband med rastning.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § MB om skyldighet att tåla visst intrång

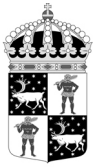
Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas att tåla att följande åtgärder kan komma att genomföras för att tillgodose syftet med naturreservatet.

1. Utmärkning av reservatet.
2. Uppsättning och underhåll av informationsskylt.
3. Uppsättning och underhåll av tillfällig informationsskylt i samband med skötselåtgärd.
4. Borttagande av främmande arter, exempelvis contortatall.
5. Utförande av återställningsåtgärder rörande vattenkvalitet, hydrologi och bottenmiljöer som exempelvis igenläggning av diken.
6. Genomförande av undersökningar av flora och fauna samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål.
7. Tillgängliggörande av reservatet för besökare genom anläggande och underhåll av leder, rastplatser, eldstäder och vindskydd.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § MB

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. Fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar.
2. Samla in vedsvampar, mossor eller lavar.
3. Skada vegetationen i övrigt genom att t ex gräva upp växter.
4. Fånga, skada eller döda ryggradsdjur. Ta ägg eller störa djurlivet genom att exempelvis klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt.
5. Samla in ryggradslösa djur.
6. Förstöra eller skada berg, jord eller sten på land eller i vatten genom att t ex borra, hacka, spränga, rista, gräva eller måla.

7. Skräpa ner.
8. Vid eldning får endast löst liggande kvistar och grenar eller egen medhavd ved användas.
9. Framföra motordrivna fordon inom reservatets landområden.

Undantag från reservatsföreskrifterna i punkt C:

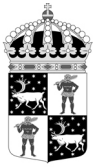
1. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § MB i detta beslut.
2. Utan hinder av ovanstående föreskrifter får renskötsel utövas i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller terrängkörning i samband med bedrivande av renskötsel enligt terrängkörningsförordningen (1978:594). Före anordnandet av fasta anläggningar ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd.
3. Snöskoteråkning på väl snötäckt mark är tillåtet för:
 - a) Statliga och kommunala tjänstemän i tjänsteärende
 - b) Körning längs skoterled som markerats enligt svensk standard.
 - c) Körning till fritids- eller permanenta bostäder. Närmaste väg mellan strand och stugplats ska användas.
 - d) Körning till strandområde i samband med rastning.
4. I reservatet är det utan hinder av föreskriften C4 tillåtet att jaga och fiska i enlighet med gällande lagstiftning.
5. Bär- och matsvampplockning är tillåtet i området.

Redogörelse för ärendet

Länsstyrelsen har under en längre tid känt till att det finns höga naturvärden på Långön, bland annat genom den inventering som den lokala naturskyddsföreningens skärgårdsgrupp genomförde 1990. Naturskyddsarbetet på ön aktualiserades sommaren 2018 i samband med att stora delar av den kvarvarande äldre skogen planerades för avverkning. Länsstyrelsen inventerade då aktuellt område och konstaterade att natur- och friluftslivsvärdena var så höga att det fanns skäl att bevara området långsiktigt. Reservatsbildningen och samrådet med berörda fastighetsägare inleddes under 2018. År 2019 löstes ersättningsfrågan för den största ingående fastigheten genom ett intrångsavtal. För att säkerställa skyddet av området kommer länsstyrelsen att i ett första steg bilda naturreservat på den fastighet där vi slutit intrångsavtal. Myndigheten kommer därefter att arbeta vidare med att lösa markfrågorna i övriga skyddsvärda delar av området, för att så snart som möjligt kunna utöka naturreservatet till dess fulla omfattning.

Ärendet har remitterats till Skogsstyrelsen, Försvarsmakten och Sveriges geologiska undersökningar (SGU). Skogsstyrelsen har inte kommit in med något svar och SGU avstår att yttra sig. Försvarsmakten har inget att erinra.

Gällivare sameby har tagit del av beslutet och ställer sig positiva. Markägare och andra sakägare har förelagts att yttra sig och samtliga har tagit del av beslutet. En sakägare har framfört önskemål om namnbyte från Långön till Storsanden samt några påståenden och

frågor som besvarats. Ombudet för markägaren vill att B-föreskriften om rätt till naturvårdande skötsel i den del som har påverkats av skogsbruk stryks på grund av att den avviker från intrångsavtalet.

Samråd med Luleå kommun har föregått beslutet och dom har inga synpunkter.

Samråd med Naturvårdsverket och Havs och Vattenmyndigheten har genomförts som tillstyrker förslaget.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

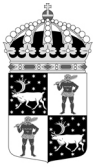
Området utgör den sista resten av äldre barrskog som finns kvar på Långön och hyser en stor mångfald av växter och djur knutna till naturskogsmiljöer. Reservatet utgör ett mycket skyddsvärt område med värden knutna både till natur och friluftsliv. De höga friluftsvärdena omfattar förutom strövvänliga gammelskogar av olika slag även en sandstrand med långgrund sandbotten. Skogsavverkning, muddring eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden förstörs samt försämra förutsättningarna för friluftsliv och rekreation. De höga naturvärden som finns i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Detta beslut omfattar den fastighet där intrångsavtal slutits med fastighetsägaren och utgör större delen av det skyddsvärda området på ön. Reservatet bildas för att säkra områdets skydd under tiden som förhandlingar om ersättning fortgår för resterande delar. Länsstyrelsens mål är att så småningom utvidga naturreservatet till att omfatta hela det skyddsvärda området.

Till varje naturreservat ska det finnas en bifogad skötselplan. Eftersom länsstyrelsen avser att utvidga naturreservatet är det lämpligare att fastställa skötselplanen i samband med att reservatet får sin fulla utbredning. Orsakerna till detta är att området inte bedöms vara i behov av skötselinsatser inom den närmaste tiden samt att ställningstaganden om lämplig skötsel bäst görs om man beaktar hela det planerade reservatet. Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. anser Länsstyrelsen därför att det finns särskilda skäl att fastställa skötselplanen efter att beslut om bildande fattats.

Beslutet följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljö kvalitetsmål. Beslutet ger därmed ett värdefullt bidrag till uppfyllandet av flera miljö kvalitetsmål, bland annat *Levande skogar, Hav i balans samt levande kust och skärgård* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Naturreservatet ligger inom område med särskilt behov av hinderfrihet enligt MB 3 kap. 9§ MB. Reservatet ingår även i riksintresse rörligt friluftsliv enligt MB 4 kap. 1-2§. Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och även hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB.

I enlighet med 7 kap 25 § MB ska det finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och de inskränkningar som beslutet innebär för den enskildes markanvändning. Därför ska det alltid göras en intresseprövning mellan allmänna och enskilda intressen. Länsstyrelsen bedömer att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som har gjorts är nödvändiga för att bevara de höga naturvärdena i området, samt att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose reservatets syfte. Berörd markägare har ersatts för det intrång i pågående markanvändning som reservatsbeslutet innebär.

Enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska en myndighet innan beslut om föreskrifter så tidigt som möjligt utreda ordningsföreskrifternas kostnadsmissiga och övriga konsekvenser. Enligt samma förordning får myndigheten göra ett undantag från regeln om den bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Länsstyrelsen bedömer att ordningsföreskrifterna behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Föreskrifternas konsekvenser för allmänheten eller i övrigt bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning inte behöver upprättas.

Beskrivning av området

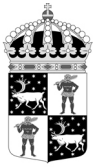
Area:	ca 76 ha
Naturtyper:	Skogsmark ca 53 ha, varav produktiv skog ca 51 ha Våtmark ca 0,5 ha Hav ca 16 ha Övrig mark ca 7 ha

Naturreservat Storsanden ligger centralt på den norra sidan av ön. Den omfattar den sista resten av gammal barrskog på Långön och ligger passande nog i anslutning till öns finaste badstrand. Området har mycket höga naturvärden som spänner över många olika naturtyper. Tallskog av lavristyp samt gran- och barrblandskog av frisk ristyp dominerar i reservatet, men här finns även stora delar som är frodiga med örter och ormbunkssnår.

Den marina miljön utgörs av grunda mjukbottenar, där sandbotten dominerar intill land, och den skyddas delvis från direkt exponering norrifrån av den närliggande ön Sikören. Även fast stranden saknar väl skyddade vikar finns flera kärlväxt- och kransalgsarter representerade inom reservatet. Omkring 50-150 meter ut från land ökar djupet fort och sandbotten ersätts av en botten med en allt högre andel mjukt substrat.

Skogen i området är tydligt brandpräglad, vilket märks på skogens struktur, trädslagsblandning och i den stora mängden brandskadade stammar. Däremot är många av de kolade stubbarna uppbrutna efter den senaste branden, som troligen drog över ön i slutet av 1800-talet eller runt förra sekelskiftet.

Bakom den vackra sandstranden finns en sandig gles hed med gamla vidkroniga tallar som successivt övergår i böljande primär sandtallskog. Vissa av de äldsta tallarna bär spår av den sällsynta skalbaggen reliktböck. Tallbeståndet närmast den öppna heden är gallrad i sen tid men har ändå kvar naturvärden genom sin höga ålder. Träden som dominerar är 125 respektive 220 år och i östra delen finns även ett inslag av ca 300-åriga tallar.

I den västra delen närmast stranden finns ett mindre område av högproduktiv strandskog med ormbunkssnår och ett plockepinn av döda träd. Här på den mullrika marken trivs bland annat den högväxande örten ormbär med sitt giftiga blåa bär.

Söder om strandskogen och de mer öppna hedarna blir skogen högproduktiv och grandominerad med stort lövinslag och ett varierat inslag av tall. Marken täcks av olika ormbunkar så som ek- och hultbräken och spridda snår av nord- och majbräken. Självgallringen är mestadels mycket stor och det finns gott om rötade lågor i olika åldrar och dimensioner av främst gran och björk. Många av de granar som nu ligger som lågor överlevde länge efter branden och har tydliga brandljud längst ner på stammen. De flesta av lågorna har fallit relativt nyligen och är i en tidigt nedbrytningsfas. På lågorna växer bland annat vedsvamparna ullticka, stjärntagging och kötticka; arter som alla är knutna till naturskogsmiljöer. Här finns även aspar som tog tillfället i akt att gro efter en skogsbrand och nu står kvar som grova jättar i granskogen tillsammans med de gamla tallarna som överlevt lågorna.

Centralt i reservatet växer talldominerad skog på frisk ristyp som i övre delar övergår i stenbunden hållmarkstallskog. Här finns rikligt med tallar som är över 300 år med bark som spruckit upp i större tjocka plattor, så kallad pansarbark. Även här finns gott om mer eller mindre igenvallade brandskador i äldre tallar. Död ved finns främst i form av spridda silverfurar förutom i de delar där gran och björk letat sig in i tallskogen. Där finns det även gott om stående och liggande döda granar. En grov gammal säl i denna del är klädd med den vackert gröna lunglaven, en ovanlig syn i skärgårdsskogarna. På den högsta höjden ligger ett ca 300 meter långt klapperfält med strandvallar vackert inbäddat i den gamla barrskogen.

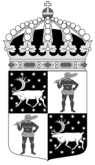
Längst i söder utgörs skogen mestadels av tät självgallrande och lövrik sumpskog. Här liksom i tallskogen på sandheden närmare stranden syns körvägar från maskiner som använts för att avverka på ön. I övriga delar av reservatet är påverkan av sentida skogsbruk väldigt liten och skogen har en urskogsliknande karaktär.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (Miljödepartementet) enligt Bilaga 4.

Beslutets ikraftträdande

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, vilka gäller omedelbart.

Länsstyrelsen
Norrbotten

BESLUT

9 (9)

Datum
2020-06-04

Diarienummer
511-9856-2018

NVR ID
2052821

De som deltagit i länsstyrelsens beslut

I detta ärende har beslut tagits av landshövding Björn O. Nilsson efter föredragning av naturskyddshandläggare Rasmus Häggqvist. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog även naturskyddshandläggare Camilla Carlsson, chefen för naturskydds enheten Per-Anders Jonsson samt länsassessor Viktor Bengtsson.

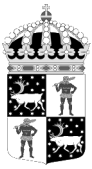
Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor:

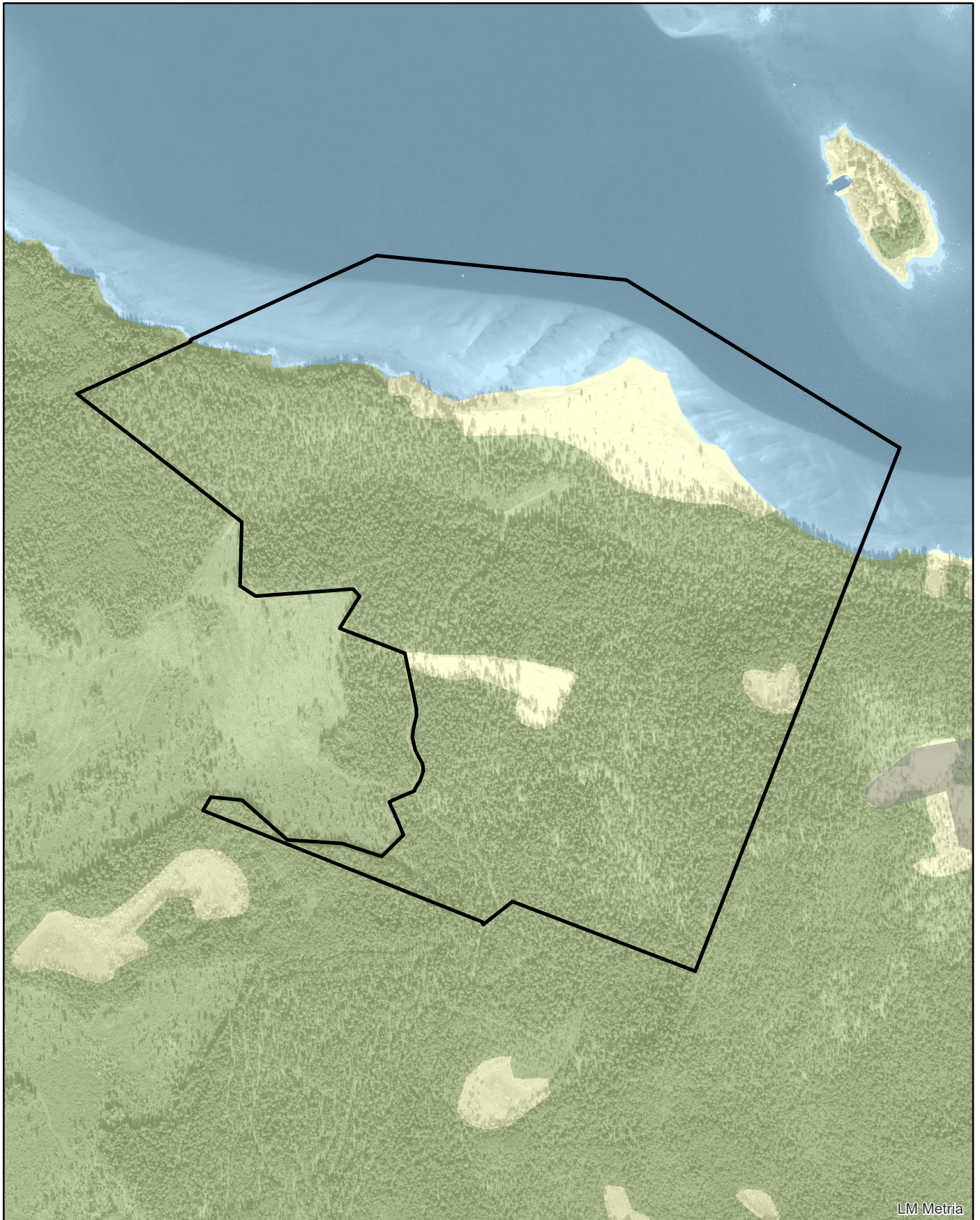
1. Karta över reservatet
2. Översiktskarta
3. Undantagsområde fritidshus
4. Hur man överklagar

Naturreseptatet Storsanden

Länsstyrelsen
Norrbotten

Skala 1:8 000

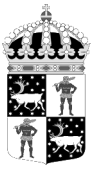

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet

 Gräns för naturreseptatet

0 250 500 Meter

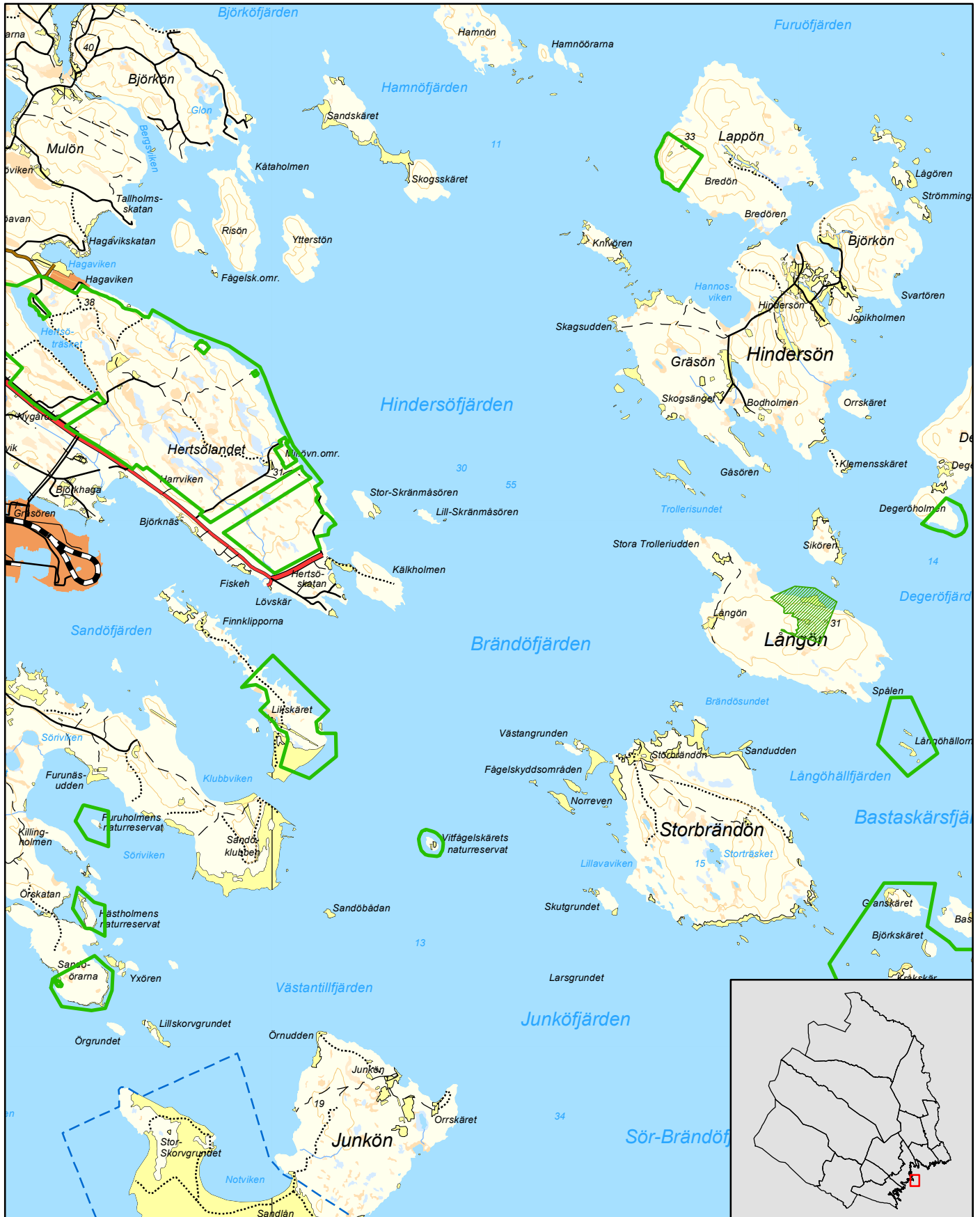

Naturreservatet Storsanden

Luleå kommun

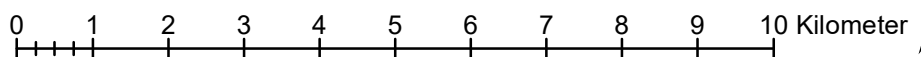
Skala 1:100 000

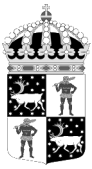
Länsstyrelsen
Norrbotten

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet

- Gräns för naturreservatet
- Övriga naturreservat

Länsstyrelsen
Norrbotten

511-9856-2018

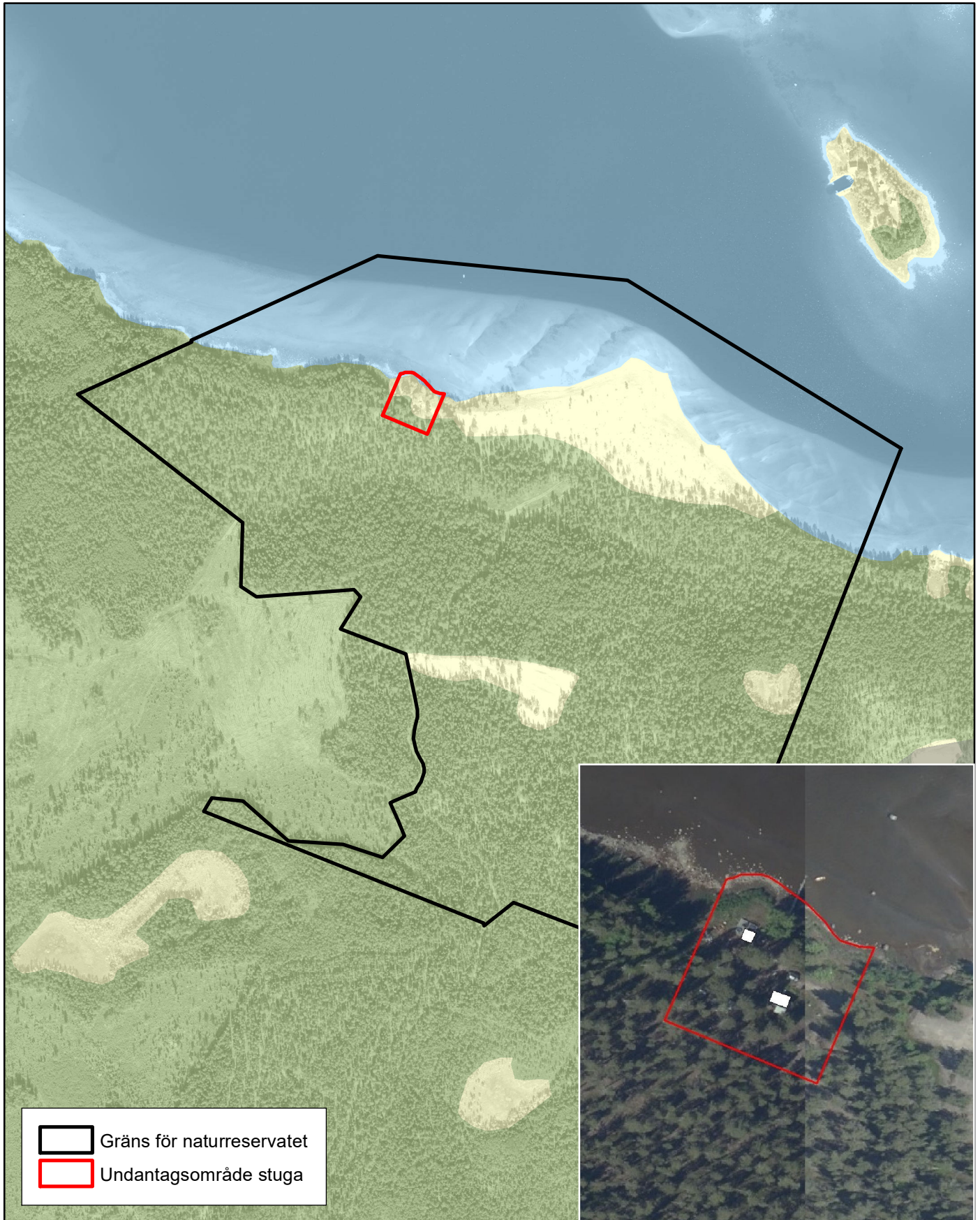
NVR ID 2052821

Bilaga 3

Naturreseptatet Storsanden

Area ca 79 ha

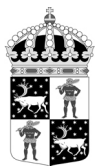
Skala 1:8 000

© Länsstyrelsen Norrbotten och © Lantmäteriet

0 250 500 Meter

Länstyrelsen
Norrbotten

Bilaga 4 Överklagandehänvisning

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen i Norrbottens län antingen via e-post; norrbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen i Norrbottens län, 971 86 Luleå.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades**.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer,
- hur du vill att beslutet ska ändras, samt
- varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, norrbotten@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 50 00 . Ange diarienummer 511-9856-2018.